

jali, in dosta imamo o liberalnih kmetških prijateljih, kakoršnji se ponujajo sedaj n. pr. ptujski odzadnjač Mihelič ali celjski („Bauernfreund“) Glantschnigg pa njegov rep! Sedanja vlada si saj prizadeva kmetom pomagati, a toto vlado je eden izmed tistih liberalnih kmetških prijateljev, ki so 26. avgusta v Slatini zoper Slovence rohneli, očitno psoval in želeli: naj jo h... vzame! No, to so nam lepi kmetški prijatelji, kmetom to, kar trtne uši vinogradom! Z Bogom! Drugokrat pa nekaj!

Desterniški.

### Spomenica

političnega Slovenskega društva za ministerškega predsednika grofa Taaffeja, zadevna slovensko uradovanje na Štajerskem, sprejeta v obnem zboru v Sevnici dne 12. avgusta 1883.

1. Več kakor 1200 let prebivajo Slovenci na tleh sedanje kronovine Štajerske. Polnih 600 let veljajo kot najzvestejši podložniki vladarjem iz prenzvišene hiše Habsburške. Ko je cesar Rudolf I. Habsburški naše kraje pridobil, bili so Slovenci žalostni in nesrečni rabotarji, tlakarji, podaniki nemškimi grajščakom. Še le blagodušna cesarica Marija Terezija začela je kmetom stanje olajšavati, pravice grajščakom krhati, cesar Jožef storil je še več in cesar Ferdinand I., mili, je 7. septembra 1848 podpisal cesarski patent, s katerim je kmečki človek bil tisočletnega rabotanja in tlake za vselej rešen. ter v čast in veljavo svobodnega državljana povzdignjen. Tisoč let svobode oropani Slovenec postal je zopet človek, kakor so drugi svobodni ljudje.

Sedajni slavno vladajoči cesar Franc Jožef I. pa je 21. dec. 1867 podpisal državne osnovne postavbe, v katerih je vsem narodom svojega cesarstva podaril enakih državljanskih pravic. Stem stopili smo Slovenci kot vsem drugim narodom mile Avstrije enakopravni ljudje na pozorišče svetovne zgodovine, postali smo vsem drugim enakopraven narod!

2. Slovencev nas je  $1\frac{1}{2}$  milijona duš, ter smo, iz mislij pusteč Italijo in Oggersko, rastreseni po 6 kronovinah avstrijskih. Na Štajerskem nas biva skupaj več kakor 400.000 duš v 7 okrajnih glavarstvih: Radgona, Maribor, Ljutomer, Ptuj, Slov. Gradec, Celje in Brežice. Zadnjih 6 skupaj pripada v cerkvenem oziru škofiji Mariborskeji. Po letošnjem šematizmu šteje cela ta škofija 466.372 duš, večinoma samih Slovencev, kajti Nemci imajo popolno faro in farno službo božjo samo v Mariboru in Ptuj, pol službe božje pa v Slov. Bistrici, Celji in Mahrenbergu. Vendar v vseh imenovanih mestih in trgu Mahrenbergu treba je tudi slovensko službo božjo oskrbovati. To pa terja, da na spodnjem Štajerskem ni in tudi ne more

biti noben duhoven nameščen, ki bi dobro ne znal nemški in slovenski.

L. 1880 so ljudi šteli, pa na spodnjem Štajerskem našli samo blizu 390.000 Slovencev, ki so izrekli, da navadno govorijo slovenski. Iz tega pa sklepali, da sploh ni več Slovencev tukaj kakor 390.000, to bilo bi popolnem krivo; kajti mnogo slovenskih hlapcev in dekel in delavcev še niti vprašali niso, ampak zavoljo njihovih nemških gospodarjev precej zapisali mej Nemce; mnogo ljudij zna slovenski in nemški in so jih zaradi tega že Nemcem prišteli. Pravih Nemcev pri nas je malo, mnogo Slovencev govori tudi nemški, a ogromna večina zna le slovenski. No, in že iz tega se more sklepati, kako potrebuje na spodnjem Štajerskem, da tudi uradniki umejo obadva deželna jezika, namreč nemški in slovenski.

3. Od tiste dobe, ko smo Slovenci postali vsem drugim enakopraven narod ter dobili vsem drugim jednake pravice, morali smo tudi tem pravicam jednaka bremena prevzeti. Moramo vsled tega plačevati velike gruntne dače, precej hude deželne, okrajne in občinske doklade, razven tega nas je pa še vojniška dolžnost zadela. V tej reči smo mi štajerski Slovenci celo Nemcem naprej, kajti čeravno štejemo na Štajerskem 200.000 Nemcev več kakor Slovencev, vendar moramo Slovenci dajati več vojakov. Tako n. pr. nabirajo od Nemcev novince za 27. celi pešpolk in za dva lovška bataljona, pa za polovico 47. pešpolka; pa tudi od Slovencev, čeravno jih je za 200.000 duš manje v deželi, jemljejo rekrutov tudi za celi pešpolk 87, za dva lovška bataljona (Ptujski in Celjski), vrhu tega pa še za 6. artilerijski (topničarski) in 5. dragonski polk, mnogo slovenskih sinov služi cesarja pri pionirjih itd. Ako tedaj država Slovencev štajerskim nalaga toliko bremen, dolžna jim je tudi privoščiti in dati, česar potrebujejo za svoj obstanek, razvitek in napredek, t. j. dejansko enakopravnost v šolah, uradih in javnem življenji, kakor nam to od samega cesarja podpisana postava svečano zagotavlja. (Dalje prih.)

### Gospodarske stvari.

#### Odbiti ali odlomljeni rogovi.

Pogosto se primeri, da si govedo odbije ali odlomi rog. To se pa primeri na dvojni način ali tako, da rog od roženega čepa odpade ali pa da se oboje roženi čep in rog odkrhne. Če se samo rog odkrhne, se rana lahko zaceli, ako se okoli krvavega čepa platnene capice ovijejo in z jesihom in žganjem proti namakajo.

Drugi dan se pomaže platnena capica s katranovcem in z njo rana obeže, da se tako

vseh zvonajnih škod obvaruje. Ako se pa tudi roženi čep odbije, tako rana začne včasih močno krvaveti in žival postane pogosto omotična in zelo nemirna.

Ako roženi čep ni do cela odbit ali odlomljen, tako je upanje, da čep zopet priraste. Ako pa je od čelne kosti ali lobanje popolnoma odbit, takrat se mora rana po gnojenju zaceliti. V prvem slučaju se mora čep krvi osnažiti, na svoje pravo mesto spraviti in če je kaj košćic na njem in med lobanjo, se morajo te lepo rahlo proč vzeti in potem vse s poklejeno obezo pritrditi in zvezati.

V drugem primeru se mora najprej kri vstaviti in potem rana z rahlim hodnikom omotati, z jesihom ali z galunovo vodo omočiti. Večkrat je treba rano osnažiti in posebno poleti nadložnega mrčesa varovati, kar se s tem doseže, da se rana z grenko vodo izpira ali pa s katranovcem ali njegovim oljem pomaže.

### Pomoček zoper ovčjega brecelja.

Najboljše sredstvo, da se brecelju zabrani, da svojih pogubnih jajc ne zaleže, je katranovec. Brž ko črviči v ovčjem nosu iz jajc izlezajo, hitijo v glavo ovci. Če se pa ovcam nos meseca julija in avgusta dobro s katranovcem pomaže, se ga brecelj ogiblje in jajc ne zaleže tako namazani ovci v nos.

Namaže se pa nos ovcam z čopkom, kateri se v katranovec pomaka. Kjer je pa ovca na stotine, tam je to delo sila mudno in dolgotrajno. Pomagajo si pa tako, da korita ali žlebove, v katerih ovcam dajejo soli lizati, na njih vzgornjem delu z katranovcem pomažejo, da si tako ovce pri lizanju same katranovec na nos spravijo.

Dobro je tudi, da se na ovčji paši izorje brazda, po kateri morejo ovce nos v vzrahljano prst potikati. Če so pa črviči že iz nosa v glavo vlezli, je pre dobro, da imajo ovce podne solnčno pašo in da se ponoči v hlev zaprejo. Pravijo namreč da breceljevi črviči svitlobo in solnčno toploto ljubijo, in da jih ta iz glave vzvabi in da ovcam nazaj v nos zlezajo, pa je mogoče do njih in jih živalim iz nosa potegniti.

### Kako spoznati ali je vino godno za steklenice.

Da spoznamo ali je vino godno, da se z njim nalijejo steklenice in da se tako hrani, se mora vino namreč nekaj vina do toplote od 60 stopinj согрети. Če je vino godno, se ne vsede v njem nič nesnage na dno, če pa še ni, postane vino navadno motno.

## Dopisi.

**Iz Ljutomera.** (Miklošičeva svečanost.) Pri najlepšem vremenu vpričo ogrom-

nega števila slov. ljudstva se je izvršila svečanost na čast prvemu slavistu, našemu rojaku Dr. Francu vitezu Miklošiču. Na krasno okinčanem ljutomerskem trgu je bil postavljen velikanski oder, okoli katerega se je že od ranega jutra mnogo ljudstva zbiralo. Okoli 10. ure se jih je veliko podalo na Kamenščak k Nemcu, kder je pri postavljenem slavoloku bil slovesen sprejem iz Ormoža došlih tujih gostov. Ob 11. je bila slovesna sv. meša, katero so služili zlatomešnik Dr. Muršec z Gradca, pevci iz Ptuja in bližnjih krajev pa so na koru peli slovesno mešo zloženo od brata slavljencevega g. Janeza Miklošiča. Točno po sv. meši so se zbrali odlični gostje in poslanci raznih družeb na prostornem odru drugi pa okoli odra po trgu. Najprej je Dr. G. Krek z Gradca zbrane pozdravil in v kratkih pa krepkih besedah razložil pomen današnje svečanosti. Za njim je burno pozdravljen g. župnik Rajč v izvrstnem govoru razlagal življenje Dr. viteza Miklošiča vpletaje marsiktere poduke slov. ljudstvu, ki je govorniku neprenehoma z glasnimi „živijo“ pritrjevalo. Naposled se je nastopil g. Janez Miklošič, brat slavljencev, in se je v svojem in v imenu svojega brata srčno zahvalil za toliko počestčenje, kar je velik upliv naredilo na vse poslušalce. Med posameznimi govori so pevci prav dobro zapeli na program zaznamljene pesmi, namreč v začetku „Molitev“ od Jenkota, potem „Lepa naša domovina“ od Lichteneggerja, „Mili kraj“ od Nedveda in „Što čutiš“ od D. Jenkota. Po svečanosti je bil občni obed pri g. Vaupotiču, kder je bilo vse lepo pripravljeno in nad 100 gostov, ki so se k občnemu obedu oglasili, dobro postreženih. Med obedom so se pod burnimi živijo prečitati telegrami od vseh strani slovenskega sveta, med kterimi je najbolj vse zazveselil telegram iz Belegagrada, v kterem se je poleg pozdrava javilo, da je srbski kralj Milan slavljencu podelil red sv. Save I. vrste. Tudi izvrstne napitnice so veliko navdušenje obudile. Naj omenim med drugim napitnico D. Kreka na svitlega cesarja, D. Račkija iz Zagreba na slavjansko slogo in župnika Rajča na D. Muršeca itd. Da je v takih razmerah tudi večerna veselica izvrstno se obnesla, ne more nihče dvomiti. Pri toliki množini ljudstva, ki je bilo v nekterih trenutkih vse navdušeno, se vendar ni najmanjši nered zgodil, kar najbolje kaže, da je naše ljudstvo vrlo, zavedno in da vé kaj dela. Bog daj, da bi ta svečanost še bolj pomnožila narodno zavednost ljudstva in slavo Dr. viteza Miklošiča.

**Iz Loke blizo Zidanega mosta.** (Volitve.) Loški kmetje! približuje se važni trenutek za Vas, kterega morate dobro porabiti; približuje se čas volitve občinskega predstojnika, (župana) svetovalcev in odbornikov. Pazite dobro kot slovenski kmetje, vzbudite se vendar enkrat, iz